

MEDIA W NAUCZANIU JĘZYKA POLSKIEGO

OD MEDIÓW PRZEKAZU DO MEDIÓW UCZESTNICZENIA

TRANSMISJA I NAUCZANIE
JĘZYKÓW MNIEJSZOŚCIOWYCH

Redakcja
ROBERT DĘBSKI

METODYKA NAUCZANIA

UNIVERSITAS

JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

OD MEDIÓW PRZEKAZU
DO MEDIÓW UCZESTNICZENIA

OD MEDIÓW PRZEKAZU
DO MEDIÓW UCZESTNICZENIA

TRANSMISJA I NAUCZANIE
JĘZYKÓW MNIEJSZOŚCIOWYCH

REDAKCJA

Robert Dębski

Kraków

METODYKA NAUCZANIA

JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

SERIA POD REDAKCJĄ
Władysława T. Miodunki

5

KATEDRA JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO
UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

© Copyright by Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych
UNIVERSITAS, Kraków 2008

ISBN 97883-242-1099-2
TAiWPN UNIVERSITAS

Projekt okładki i stron tytułowych
Sepielak

Spis treści

Wprowadzenie od Redaktora Serii	9
Wstęp	13
Rozdział 1 <i>Znaczenie elektronicznych komunikatorów dla języków mniejszościowych</i> Robert Dębski	23
Rozdział 2 <i>Witryny internetowe Polaków mieszkających za granicą</i> Robert Dębski	35
Rozdział 3 <i>Użycie Internetu w języku polskim przez Polaków mieszkających w Melbourne</i> Michael Fitzgerald i Robert Dębski	53
Rozdział 4 <i>Użycie elektronicznych komunikatorów w języku arabskim przez mniejszości etniczne w Melbourne</i> Abdul Al-Asmari i Robert Dębski	77
Rozdział 5 <i>Język irlandzki w komunikacji elektronicznej: badania dzieci w trzech sytuacjach językowych</i> Aisling Fleming i Robert Dębski	101
Rozdział 6 <i>Wpływ procesora tekstów na produkcję znaków kanji przez bilingwistów japońsko-angielskich</i> Ayumi Sato i Robert Dębski	123

Rozdział 7	
<i>Od mediów przekazu do mediów uczestniczenia: kierunki i narzędzia badań</i>	
Robert Dębski	139
Bibliografia	157
Chapter Summaries	167
Dodatki	
Dodatek A: Arkusz do kodowania danych użyty w projekcie „The Internet in Support of Community Languages – Web sites created by Poles living abroad” (Rozdział 2)	171
Dodatek B: Pytania użyte w wywiadzie z działaczami społeczności arabskojęzycznej w Melbourne (Rozdział 4)	177
Dodatek C: Jeden z kwestionariuszy użyty w projekcie „Attitudes to and usage of Irish in media and networked communications by schoolchildren from three linguistic backgrounds in Ireland” (Rozdział 5)	179
Dodatek D: Przykład aplikacji do Komitetu ds. Etyki Badań z Udziałem Ludzi (Rozdział 5)	187
Dodatek E: Niespecjalistyczny opis badań przygotowany dla uczniów szkół średnich z regionu Kerry w Irlandii (Rozdział 5)	199
Dodatek F: Przykład pozwolenia na prowadzenie badań (Rozdział 5)	201

Contents

Foreword (from the Series Editor)	9
Introduction	13
Chapter 1 <i>The significance of electronic communication for minority languages</i> Robert Dębski	23
Chapter 2 <i>Websites created by Poles living abroad</i> Robert Dębski	35
Chapter 3 <i>Internet use in Polish by Polish Melburnians</i> Michael Fitzgerald and Robert Dębski	53
Chapter 4 <i>The use of Arabic in communications technologies by Arabic-speaking Melburnians</i> Abdul Al-Asmari and Robert Dębski	77
Chapter 5 <i>Irish language use in electronic communication: research of children in three linguistic situations</i> Aisling Fleming and Robert Dębski	101
Chapter 6 <i>Influence of the word-processor on kanji production by second-generation Japanese speakers in Australia</i> Ayumi Sato and Robert Dębski	123

Chapter 7

From broadcasting media to participation media: directions and research instruments

Robert Dębski 139

Bibliography 157

Chapter Summaries 167

Appendixes

Appendix A: Coding sheet used in the project “The Internet in support of community languages – Web sites created by Poles living abroad” (Chapter 2) 171

Appendix B: Questions used for interviewing the leaders of the Arabic-speaking communities in Melbourne (Chapter 4) 177

Appendix C: One of the questionnaires used in the project “Attitudes to and usage of Irish in media and networked communications by schoolchildren from three linguistic backgrounds in Ireland” (Chapter 5) 179

Appendix D: An example application made to the Human Research Ethics Committee (Chapter 5) 187

Appendix E: An example lay project description prepared for the schoolchildren living in Kerry in Ireland (Chapter 5) 199

Appendix F: An example of research consent (Chapter 5) 201

OD REDAKTORA SERII

Jako redaktor serii *Metodyka nauczania języka polskiego jako obcego* mam kilka powodów do radości, że nowym tomem w tej serii jest książka prof. Roberta Dębskiego *Od mediów przekazu do mediów uczestniczenia: transmisja i nauczanie języków mniejszościowych*. Najważniejszym jest to, że jej zasadniczym tematem jest wpływ komunikacji elektronicznej na języki mniejszości narodowych, w szerszej perspektywie zaś książka ta dotyczy nauczania i uczenia się języków, ich używania oraz podtrzymywania ich znajomości. Jak pisze prof. R. Dębski, „w chwili obecnej brak w polskiej literaturze językoznawczej pozycji książkowych na temat wpływu komunikacji elektronicznej na języki mniejszościowe” (s. 13). Za mało jest też w Polsce prac odnoszących się do wspomaganego komputerowo nauczania języków obcych (ang. *computer-assisted language learning* – CALL). Zabiegając o przygotowanie i wydanie tej książki, chciałem udostępnić polskim czytelnikom prace publikowane dotąd tylko po angielsku w czasopiśmie specjalistycznych. Chciałem też, by książka znakomitego specjalisty, jakim jest prof. R. Dębski, wprowadzała młodych polskich entuzjastów Internetu i komunikacji elektronicznej w problematykę ich badania. Celom tym służą dwa rozdziały: ostatni *Od mediów przekazu do mediów uczestniczenia: kierunki i narzędzia badań* oraz rozdział pierwszy *Znaczenie elektronicznych komunikatorów dla języków mniejszościowych*. Te dwa rozdziały zostały specjalnie napisane w 2007 r., gdy wykłady prof. R. Dębskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim pokazały, że istnieje zapotrzebowanie na takie prace. Jest grupa studentów studiów magisterskich

i doktoranckich, którzy chcieliby się zająć badaniem wpływu komputerów i Internetu na nauczanie języków obcych oraz podtrzymywanie znajomości języków mniejszości. Książka prof. R. Dębskiego będzie dla nich zachętą i pomocą w docieraniu do specjalistycznej literatury światowej, o której informuje bibliografia.

Drugim powodem do radości jest to, że książką tą prof. R. Dębski wraca na polski rynek glottodydaktyczny, wraca do problematyki nauczania języka polskiego w świecie, którą zajmował się w latach 1987–1993, gdy był asystentem w Instytucie Polonijnym UJ, gdy przygotowywał pod moją opieką doktorat poświęcony wykorzystaniu komputerów w nauczaniu pisania po polsku. Zaraz po obronie pracy doktorskiej Robert Dębski wyjechał do Uniwersytetu Stanforda w USA, gdzie nauczał polskiego, powiększając równocześnie swój dorobek w zakresie wspomaganego komputerowo nauczania języków. Poziom, który osiągnął w tej dziedzinie, pozwolił mu wygrać w 1996 r. konkurs w Horwood Language Centre w University of Melbourne (Australia) na wykładowcę specjalizującego się w tematyce CALL. Od roku 2003 Robert Dębski jest profesorem i dyrektorem w Horwood Language Centre w School of Languages and Linguistics Uniwersytetu w Melbourne.

Zgadząc się na wyjazd doktora Roberta Dębskiego do Australii, wierzyłem, że praca w University of Melbourne da mu szansę rozwoju, jakich nie mógłby mieć w Polsce. Doktor Robert Dębski wykorzystał te szanse, stając się znanym specjalistą w tematyce CALL. Niniejsza książka jest tego dowodem.

Zgadząc się na jego wyjazd, wiedziałem jednak dobrze, że krąg specjalistów zajmujących się nauczaniem języka polskiego jako obcego jest tak niewielki, że w zasadzie nie powinienem się zgodzić na wyjazd najzdolniejszego ze swych asystentów. Zwyciężyła – jak widać – wiara w przyszły rozwój Roberta Dębskiego.

Jestem przekonany, że przygotowując tę książkę, prof. R. Dębski chciał nawiązać bliższy kontakt z polskimi kolegami w zakresie nauczania języków obcych, chciał pomóc polskim studentom w nawiązywaniu kontaktów ze znanymi w świecie specjalistami w za-

kresie CALL. Cieszę się, że dał się przekonać do przygotowania tej książki, że sam podjął się przygotowania polskiej wersji artykułów, których był współautorem, że napisał wreszcie dwa rozdziały specjalnie do tej książki.

Studentom polskim, którzy będą z tej książki korzystać, życzę, by ich prace były co najmniej tak ciekawe i odkrywczе, jak prace prof. R. Dębskiego, by ich prace szybko stawały się znane w globalnym świecie komunikacji elektronicznej. Że to jest możliwe, dowodzą publikacje Roberta Dębskiego. I jego osobisty przykład.

Władysław T. Miodunka

Kraków, w styczniu 2008 r.

*Dalsza część książki dostępna w wersji
pełnej.*

